

Izhaja vsaki dan.

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.

Posamezne številke se prodajojo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Celji, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemurmu itd.

Oklice in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 8. zvečer. — Cene oglavom 16 st. na vrsto petit; poslanice, smrtnice, javne zahteve in domači oglasi po pogodbji.

TELEFON štev. 1157.

Rusko-japonska vojna.

(Brzojavne vesti.)

Boji okolo Port Arturja.

Brezični brzjav med Čfu in Port Arturjem.

LONDON 30. »Morning Post« poroča iz Šangaja od 29. t. m.: Brezični brzjav med ruskim konzulstvom v Čfu in garnizijo v Port Arturu je zopet vzpostavljen. V Port Artur je bila odposlana vest, na katero je prišel hitro odgovor.

Japonci izgubili pred fortom Šinkvanšan 4000 mož.

LONDON 30. »Daily Telegraph« poroča iz Čfu: Japonci so v naskokih, podvzeth v svrhu, da bi zavzeli dohode k fortu Šinkvanšan, izgubili v eni urri baje 4000 mrtvih. Japonec zatrjujejo, da so zavzeli dva severovzhodna forte in tretji del vtrdb zahodnega Šinkvanšana. Nadaljujejo se ljeti boji z nadnormalnimi izgubami. V Golobji zaliv so dospela včeraj japonska ojačenja.

Napad na utrdbi Erlungšan in Kikvanšan.

LONDON 30. »Reuterjevemu biro« so sporočili iz Čfu: Po semkaj dospelih poročilih je razvilo, da so se v dneh od 24. do 27. t. m. vršili pri Port Arturu ljeti boji. Napad je očvidno najprvo imel namen, vzeti ruske nasipe na vsej plenjavi pred fortter ni bil namenjen proti prvemu fortom. S tem bi japonska pozicija pri Erlungšanu in Kikvanšanu prišla v ugodnej položaj. Da 24. t. m. je oddelek enajste japonske divizije prodrl proti nasipom, ki štiti dohode k južno-zapadnim fortom v Kikvanšanu. Istočasno je topništvo pričelo obstrelovati forte Erlungšan in Antušan. Petkrat so bili Japoneci odbiti, potem so pa pregnali Ruse z nasipom, katere so razdržali. Na to so se Japoneci utrdili v teh novih pozicijah. Po noči so Rusi napadli Japonec, toda bili so glesom japonskih poročil odbiti. Japonci imajo sedaj pred seboj še močneje vrste nasipov.

Baltiška eskadra.

PARIZ 30. »Figaro« je priobabil pismo bolandskega izvenira Arnolda Kevysa, datirano iz Tangerja od 1. t. m. Isti izvenir je po nalogu neke berolinske družbe uredil na baltiški eskadri admiral Reždestvenskega brezični brzjav ter je spremil albrodovje do Port-Saida. Izvenir pripoveduje, da se je uhnjal na transportni ladjici »Kamčtina«, katero je spremil neki križar. Ladija je bila 120-morskih milij oddaljena od Blasmands-Hueha na danski obali, ko so se po noči pripeljali z nejvečjo brzino nasproti ruskim la-

djam 4 mali parniki ter so to smer tudi obdržali, čeprav so ruske ladje najprvo streljale lepo potem pa ostro. Dve teh ladji so bile gotovo japonski torpedovki ter so izstreljale baje tudi torpede, a bile so prisiljene od ruskih ladij, da so se umaknile.

Državna zbornica.

DUNAJ 30. Med došlimi vlogami se nahaja nujni predlog glede olajšanja bede nemških agrarcev. Predlagatelji pokazujojo na katastrofalo bedo kmetskega prebivalstva ter so podali predlog, ki je vladnim načrtom skoraj identičen, da se namreč izda 15 in pol milijonov rente podpore za olajšanje bede.

Naučni minister Hartel je odgovoril na neke interpelacije, nato se je nadaljevala debata o vladni izjavi.

Posl. Dulibić je govoril o sferi dalmatinskega namestnika ter pripomnil, da so Dalmatinci, kateri so dosedaj vse avstrijske vlade v gospodarskem oziru zanemarjale, bili sedej od namestnika žaljeni tudi v svoji časti. Govornik je izjavil, da je ministerski predsednik dejstva napačno zavil ter je podal opis vse afere, češ, namestnik je rekel: »Kaj častna beseda! Dalmatinci ne pozajmo častne besede!« Namestnik priznava, da se je tako izrazil, taki le, da ni rabil besede »Dalmatinci«.

Posl. Dulibić je kritikoval najostreje vedenje ministerskega predsednika v tej stvari ter je tozadevni odlok ministerskega predsednika označil kakor mojstrosko delo zavajanja in premesnosti. Govornik je protestiral, da se namestnika Handela pusti na svojem mestu, protestiral je tudi proti nasilni germanizaciji in kulturnem zanemarjanju Dalmacije ter je zahteval, naj se dovrši gradnja šibenike luke, dalmatinske železnice in popolno recipročitev zagrebškega vsečilišča.

Seja traja dalje.

Brzojavne vesti.

Zakenska dvojica Klein.

DUNAJ 30. Zakonska dvojica Klein je danes ob 7. uri zjutraj dospela semkaj ter je bila izročena deželnemu sodišču. Policijsko ravnateljstvo je izposlovalo, da se je vlak ustavil na postaji Penzing, kjer je zakonska dvojica zapustila vlak. V zadnjih dneh se je namreč ob prihodu vsakega vlaka zbralo pred zapadnim kolodvorom na tisoč ljudi, da bi videli moriles.

Krst italijanskega prestolonaslednika.

LIZBONA 30. Kraljev brat, vojvoda Oportski se je podal v Rim, da zastopa kralja na krstu italijanskega prestolonaslednika.

brezumen do mlina. Stare vrbe so stale go reče kakor peklenke furije, katerim žare raskušrani lasje. Iz strme strehe, iz gorejih oken mlina so skakali plamenčiči, a visoko v podstrešju je tožila mati, vijoča roki.

Ivan je hotel do vrat. Ali plamen je udaril skozi njih. Umaknil se je in se zatelet zopet. V ta tip pa je zaplapalalo v strehi, v podstrešju, in tisoče ogorkov je šinilo proti nebnu.

— Jezus! je vskriknil mlinarica in v hipu jo je ... zavrila streha.

Mlačenč je vzdignil roki, trgal si lase, glava mu je vrela, srce je hotelo razbiti rebra.

— Ivan! je priskočil mlinarski deček k njemu.

— Kje je oče? Oče? je škripal Ivan.

— Ubili so ga, je odvračal dečko. Reši Iso.

— Ubili so ga! In jaz jih hočem ubiti njih! Kje so! je zakričal mlačenč zamolklim glasom.

— Reši Iso! je ponovil dečko, skrajni čas je.

— Kje? Kje je?

— Pri sv. Martinu! Ponesel sem jo tja. Hiti! Glej, Kapiteljci gredo na nas!

Froneozka zbornica.

PARIZ 30. Zbornica je uveljavila debet o dohodainskem davku. Posl. Brun je kritikal zakonski načrt ter rekel, da se sam finančni minister Rouvier ž njim ne strinja. Rouvier je repliciral, češ, ako vidi zbornico, da jo načrt ne zadovoljuje, naj to le pové. On, minister, si gotovo ne bo pričadeval pridržati breme, ki je za njegove rame že pretežko. (Nemir.)

Kardinal nadškof Richard.

PARIZ 30. Stanje kardinala radškofa Richarda je zboljšalo.

K dogodkom v Inomostu.

INOMOST 30. Danes zjutraj je bilo izpuščenih na svobodo 36 arstovanih italijanskih dijakov, ki so tukaj odpotovali v svojo domovine.

Balkansko pismo.

Belgrad, dne 22. novembra 1904.

III.

Poglejmo še bolgarske stranke! Na vladu so Stambulovec, ki so v narodu zelo nepopularni. Na volitvah so zmagali s pomočjo bejonetov, a ne z volilec, ki bi jim iz prečiščanja dali svoj glas. Vodja vladine stranke je ministerski predsednik Račo Petrov in priznati se more, da ta stranka tudi nekoliko dela na zbljanje s Srbijo, ali zaupati jim ni preveč, ker Stambulovec so nasprotniki Rusije in Slovanstva, a jugoslovanska misel je v kričecem nasprotstvu z velikonemškimi cilji. Zato se bolgarski vladni nč kaj praveč ne zaupa, ali tlačljivo je dejstvo, da je bolgarski narod za sporazumljene.

Na Bolgarskem so namreč štele stranke, ki so vse za sporazumljene: Narodna stranka (opozicionalna) pod vodstvom Gešova. Ta stranka je v narodu zelo popularna in zelo simpatizuje z idejo zbljanja Srbov in Bolgarov. Povdom obiska kralja Petra v Sofiji, je njen organ »Mir« nad vse smpatično pozdravil srbskega kralja in je toplo priporočal zbljanje.

Ravno tako navdušeno propagira idejo sporazumljene tudi najbolj opozicionalna, »demokratična stranka« pod vodstvom Stojana Mihejlovskega. Njen organ »Preporoc« se odločno poteguje za sporazumljene se Srbu na podlagi avtonomne Makedonije.

Kakor vidimo, je med Srbji in Bolgari vse, kar trenutno in pametno misli, za sporazumljene. In vendar je razlika med eno in drugo državo. Razlika je v tem, da je v Srbiji na vladu stranka, ki je v narodu popularna — saj reprezentira v Skupštini dve tretjini prebivalstva! In ta vlasta, dosledno svojemu jugoslovanskemu programu, odkritoščeno dela za sporazumljene. Bolgarska vlast, ki je

Pusti me!

— Vse je izgubljeno! Reši Iso! Skozi plamen je prodralo kričanje naskakujčih kmetov, ki jih je bil požar zustavil za nekoliko časa.

Ivan je obstal za trenotek povešene glave. Sedaj pa se je zavel in poletel po hrdu k cerkvici. Na malo kapeli in na jablanici kraj nje je diktela rdečina. Pred vratmi cerkvice je sedel črna, dlakov pes, privzligajoči glavo, zavijajoči tužno svoj glas, a poleg njega je bilo mlado, nago, jokajoč dekleto — mala Isa poleg mlinarjevega psa. Opaživi Ivan je pes poskočil, zvesti očesi sta mu zablesteli in ubogi pes se je pritisnil ob kolena mlačenčeva. Tudi mala Isa ga je opzivila, dvignila ročici in zaklicala:

Ivo! Ivo!

Mlačenč je vzdigal dete in je poljubil od area.

— Isa! Isa! je zakričal v joku, kazuje s prstom na mlin, Isa, glej, kaj so nam storili!

— Bežimo! ga je opomil dečko, ali ne vidiš, da gredo sem.

— Že je hotel Ivan umakniti se po bregu na Grič, ali od zgoraj se je začul krik in spot slovenskih korakov.

Naročnina znaša

za vse leto 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Na naročje brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.) Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista »Edinost«. — Natisnača tiskarna konsorcija lista »Edinost« v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Ptočno-hranilnični račun št. 841.652.

dobila večino s pomočjo bejonetov, je pa skrajno nepriljubljena v narodu — kakor Madjaroni na Hrvatskem. Iz četudi se ta vlast dela zelo prijazno misli sporazumljene, ne more se jej verovati, aki pomislimo na njen slavobstvo!

Tolačljivo je pa to, da Stambulovec ne reprezentuje naroda bolgarskega, ampak kneza Ferdinandea. Zato smo upati, da pride do sporazumljene med Srbijo in Bolgarsko tudi pret volji Belina, Dunaja in Budimpešte, in kneza Ferdinanda iz zloglasnih — Stambulovev! M. Pl.

Rusko-japonska vojna.

Trst, 30. novembra 1904.

Azijatska kultura in sedanja vojna.

Evropeji — sli vsaj jeden veliki del njih — menijo tudi (in jih slave radi tega), da so Japonec indiferentni v verskih stvareh. V tem vidi »civiliziran« Evropa kulturne napredke Japoneca. V resnici pa je tako, da se tudi najviše civilizirani Japonec boji — lisic, ker vidijo v njih inkarnacijo zlih duhov; v resnici je vprav smešno, kakor tudi najviše civilizirani Japonec zvoni v teaplju, da vzbuja malika in kako ploska pred njim z rokama, in kako tudi nasobraženi Japoneci — pljuvajo na kolosalne statue zlih duhov ob vratih v tempeljih. In takemu načetu načutira Evropa kot dokaz visoke civilizacije ... »verski indiferentizem«.

Japonec je nadalje izrečen materialist. On eni življenje le v toliko, v kolikor mu isto nudi užitka v tem hipu. Japonec ne dela za to, da bi kaj prislužil in si kaj prisledil, ampak dela le v ta način, da ima v tem trenutku kolikor le možno užitka.

Velika večna Japonev tudi nima domačega gospodarstva; če hoče koga pogostiti, ga odvaja v lokal, kjer točijo čaj. In v gozdih delih japonskih mest uživa Japonec, ali čenjen, sli neoženjen, očtan in brez sramu, marveč entuzijastčno, po načelu: Naturalia non sunt turpia!

Japonec žvi od danes do jutri in je najhujši sebičenž. Žena mu je le stvar za zabavo; za bodočnost lastnih otrok se ne meni! In fakt je — tako zavta Schwart — da Japonec nazaduje v moralnem pogledu.

Sintoizem je državna vera Japocev. Njegavar je Mikado, ki more celo že umre povzdigniti med bogove. S tako veroč se dajejo kaj lahko dosezti tudi politični cilji. Še stoljetja po smrti morejo biti Japoneci posvečani v svojem dostojanstvu. Tako je — kakor verujejo ti visoko civilizirani Japoneci — tudi sedanja vladarska hiša božje gaga

— Udarite Grgo Prislina! je zvenel močan glas. To so bili Živan in njegovi ljude. Loveči se po strmini od grma do grma in od veje do veje so se nižali hitro proti mlinu.

— Brzo, ako ste božji! je vspodbujal Živan svoje.

— Stric! Stric! ga je klečil Ivan obupno, noseči dekleto na rokah.

— Ti si, Ivan! Kje ti je oče?

— Ah! Oče... mati, vsa je pagnilo, vse Samo tole bedno dekleto smo rešili si romaki.

— Vse! je škriknil Živan, prijemš se za prsa, zakasnil sem. Oh! A pri mostu?

— Odbili so nas. Sedaj gredo sem.

— Cakajte! je zakričal Živan stenivši pest. Ti ponesi dete na Grič, ranjen si. Na zidu pri »popovski ulici« so ženske — tudi moja. Izroči jem dete in miruj!

— A ti?

— Ne vprašaj, daj dete ženi! Ponesite je domov! Z Bogom! Naprej ljudje! Dol po kmetih! je zagrmel Živan in pohotel od cerkvic k mlinu, od koder so se čuli glasovi besne čete Novoveščanov.

(Pride še.)

proizvors. Ta vera je podlaga razmerju, ki voda med ljudstvom in vladarsko hišo, tistemu monarhičnemu mišljenu ljudstva, a v tem je tudi vir tistemu fizičnemu patrijotizmu Japonev.

In ta narod je uvel parlamentarizem, ki je skor negacija vladarskih pravie! In ta narod si je ustavnovil tudi svojo — socialno-demokratično stranko. To ljudstvo »igra« parlament in je podobno otroku. Patrijarh na prestolu pušča otroke, naj se igrajo in dela in ukrepa se svojimi »staršimi« — kakor sam hoče. To so v resnici le travestije evropskih institucij, a Evropa jih proslavlja kakor kulture napredek Japonev.

Še en kult imajo Japonev: vero Samurajev. Tej kasti pripada večina oficirjev. Ta vera je določena v častnem kodeku Bušido. Ta je duša japonske armade in provzroča tisti fanatizem, ki ga kaže japonski vojak na bojišču. V tem kodeksu je vzrok takim samomorom japonskih vojakov na bojišču, ker menijo, da bi bili onečaščeni, če bi jih sovražnik uvel.

Vsej zapadni kulturi se Japonev lahkim srečem odreče, ko se mu bo zdelo, da je pravi čas za to, ali svoji veri se ne odreče nikdar. In tudi v vojni so Japonev (in tudi visoko civilizirani) uverjeni, da imajo svoje vspehe zahvaliti bušido-kultu in ne Kruppskim kanonom, evropskim puškam in evropski šoli. Japonev pozabljajo pač, koliko zahvale so dolžni Evropi; kar je dokazom ne le o njihovi brezmejni domišljavosti in megalomaniji, ampak — pravi Schwar — tudi za to: kako malo ima pričakovati Evropejce, da bi mu bil Japonev pravičen, čim bi se temu poslednjemu posrečilo urešniti svoje panazijatične našte!

Boj okolo Port Arturja.

Japonofilska poročila govore sicer o nekih vspehih Japonev v dneh od 24. do 27. t. m., a' ciejski brzov ostaja nem. Pa tudi zasebna japonofilska poročila zvezeta tako rezervirano in pridušeno, da je lahko spoznati, da so tudi ti naskoki Japonev ostali brez izdatnega vspeha. Zgodlo se je pač, da so, kakor že večkrat, Japonev zavzeli kake nasipe, toda od glavnih fortov so bili zopet odbiti z groznimi zgubami. Tako poročajo iz Čifu, da so Japonev v bojih za dohode k fortu Šikvanšan v jedni urri izgubili 4000 mrtvih. V obče priznava ta japonofilski vir, da so izguba Japonev neizmerne. Ni torej ravno neverjetna vest, da vlada v Tokiju velika potrnost radi dejstva, da so tudi zadnji toli krvavi naskoki ostali brezvapešni.

»Daily Express« javlja n. pr. iz Tokija, da so tam uverjeni, da je oblegovalna armada krvavela v naporih, ki so skoro nadčloveški, da bi zavzela trdnjava, ali po molku na vseh uradnih mestih, slutijo, da vspeh Japonev nikakor še ni blizu.

Izjave japonskih ujetnikov.

Znani ruski vojni poročevalci Nemirovič Dančenko piše z bojišča, da se je glasom izjav japonskih ujetnikov navdušuje Japonev za vojno vsled njihovih nevspehov zelo poleglo.

Po leti je v armadi Kurokijevi vladala bolezen »beriberi«, v armadi generala Nodzu pa disenterija. Japonska armada želi miru ter se je že naveličala vojevanja. Ujetniki so izjavili o tem, da vlada na vidi njihovega pogina. Tudi v Japonski je obče razpoloženje čim dalje bolj nasprotno vojni. Japonski ujetniki se vedejo sedaj mirnejše, nego v početku vojne.

Mraz.

V Mandžuriji je sedaj silen mraz, ki ovira vojne operacije. Iz Tokija poročajo, da so našli zmrznenih pet predstraž Kurokijeve armade.

Kravatsko-slovenski poslanci v deželnem zboru istrskem za pravo našega jezika v cerkvi.

(Dalje.)

Tu treba povdoriti, da je škofija djakovska dosegla od sv. Stolice lasten obrednik v hrvaškem jeziku, tiskan leta 1878 ter da so novoustanovljene škofije Bosne in Hercegovine doble tudi lasten obrednik v živečem hrvaškem jeziku, tiskan v Gradeu leta 1887. Predao se je zjavil o tem poslednjem obredniku, naložil je zbor za obred preč. Crnčića, višemu svečeniku sv. Jeronima v Rimu, da ga pregleda. Ko je ta predložil svoje sporodilo, je zbor za obrede odobril leta 1888. lasten obrednik škofijski bosansko-heregovinski. Ob tej priliki je pisal prečastiti Crnčić na rom, ki ni imel drugačega namena, nego da

stožernika Bianchija, načelnika zborna za svete obrede (in to njegovo pismo se nahaja med spisi sv. zborna) kakor sledi:

»Quae defensio mea R. Ritualis Romani lingua slavica vulgari et quidem utriusque editionis etiam ad Eum Parentinum et Polensem R. sumum D. num. Johanne Flapp per veniat velim, qui anno superiore (1887) in Kalendario vel Directorio suo haec de lingua liturgica scribere et praecipere susus est: (tu navaja doslovno prepoved onega škofa glede rabe hrvatskega rimskega obrednika) ter zaključuje: »Ergo he Episcopus negat esse licitum usum Ritualis Slavici, quod, approbatum ut demonstravi a Romana S. Sede, usurpatum est in Ecclesiis slavicis earum Dioecesum per duecentos et quadraginta septem annos, cuiusque novam editionem Episcopi Dalmatinæ et Croatiae ab eadem S. Sede implorant illa vero favere videtur! Etenim S. Congr. de Prop. Fide anno 1878 die vero 13 Juli dignata est ad me scribere hoc modo: L' arcivescovo di Zara etc.«

Ko sta bili prvi dve izdani rimskega obrednika na hrvaškem jeziku popolnoma razprodani, skrbela je sv. Stolica, da se priredi tretje izdanje, poverivši urejenje istega s prehvaljenim pismom sv. Zbora de prop. Fide dvojice učenih svečenikov v Rimu. Od nobene strani se niso oglašale nasprotnosti proti temu izdanju, iz vremiši škota Flappa, ki je neprestano stavljal nove dvome in nove prigovore. Pozvan leta 1892. ali 1893. od sv. Zbora za obrede, da dade svojo sodbo glede teh novih dvomov škofa Flappa «contra hanc novam editionem hujusmodi Ritualis», je preč. Crnčić pisal istemu zboru: »Il. mus et R. sumus D. Joannes Flapp E. pus Pérantinus et Polensis, anno 1887 prohibuit in paroecia sua dioecesis antiquum usum Ritualis Romaoi lingua slavica esq; meridionali vulgaris, quod Ritus hujusmodi non esse approbatum a Sancta Sede diceret, quamvis illud jussu Summi Pontificis Urbani VIII factum esset, et typis sumptibusque S. Congregationis de Prop. Fide anno 1640 editum. Caius prohibitoris ego Istam Sacram Congregationem anno in sequenti 1888, cum Ipsi obsequens R. talis Romani versionem slavicam ab Episcopis Bosniensibus factam recenserem, certiori f. ciendam putavi, opti- vque ut ille Episcopus de ea approbatione moneretur. Quod Sacra Congrega- tio fecit. Cui propterea gratis ago.«

Z Dunaja

nem poročilo dne 28. novembra t. l.:

V nedeljo, dne 27. t. m. so poslali zastopniki slovanskih narodnosti, zbrani na Dunaju v prisotnosti predsednika moskovskega slovanskega društva in častnega predsednika kelto-slovanske lige, Čerap Spiridoviča, brzo javko knezu Svetopolku Mirskemu, vernemu tolmaču carjeve volje, z željo, da srečno izvrši započeto notranjo reorganizacijo Rusije, ki naj so viražnikom Rusije iztrga iz rok orožje, naprerno proti njej. Odpisan je bil tudi pozdrav kelto-slovanske lige v Parizu in italijanskim propagatorjem zbljanja slovanskih in italijanskega naroda. Razpravljalo se je o organizaciji vseh Slovanov na Dunaju, protestovalo proti poskusom, da se pomore makedonskemu ustanku, če, da niše čas, da se to vprašanje reši v interesu vseh slovanskih narodov. Odločilo se je, da se na hški konferenci, ki jo sklicuje Roosevelt, predloži bosansko-hercegovinsko vprašanje in da se isto reši v smislu ustanovitve nezavisnega slovanskega generalnega gubernatorstva.

O položaju v Avstriji.

Zadoje da je iz ciejsiznih in vslidi prijezib listov dehtelo nekj, kakor pomladanjivonj, ki vzbuja nade. Akordi iz vladah krovov so zveneli bolj optimistično. Ves glasila, ki so se trudila za Körberjeve namene, stavila so v kontribucijo vso možno in nemožno argumentacijo, da bi preprala Čehs. da tega ugodnega momenta niso imeli še nikdar za — odnehanje od obstrukcije. Tako ugoden moment da se jim ne povrne več tako hitro.

In res se je zdele tu pa tam, kakor da se med Čehi jšči struja, ki se nagiblje mnenju, da sedaj treba nekoliko odnehati, ker ta znamenja vendar le kažejo, da se je dr. Körber slednji nekoliko iznebel iz odvianosti o nemških strank. S svojim zadnjim govorom je zmagovstvo: Na svidenje pri Filipih.

potoča Nemce in jih uveri, da jim on ostaja staro Körber, je gospod ministerški predsednik pomandral one nežne prve kali odjenljivosti, ki so se jelo pojavljati iz tal v českem taboru. Vremenska prognoza kaže zopet: na vihar! Pretežna večina čeških poslancev da je za nadaljevanje dosedanje taktike.

Neko dunajsko poročilo, došlo v Trst pod oficijozno marko, trdi — a mi podajemo to le po pravilu relata refero —, da se poleg čeških radikalcev sosebno tudi dr. Šusteršič trudi s podžganjem bojevitosti. To podžganje da vsepeva tem bolje, ker — in zopet povdarmo posebno, da pripovedujemo le to, kar pripovedujejo drugi — grozje češki radikalci in Jugoslovani, da v slučaju odnehanja Čehov od obstrukcije, hočejo oni sami nadaljevati s tem skrajnim parlamentarnim sredstvom. Te grožnje da so bile oločilne, da se je tudi češki klub odločil za nadaljevanje obstrukcije. Zbog tega da sodijo parlamentarni krogovi, da so definitivno ostali brezvapešni vsi poskusi za saniranje našega parlamenta. Zasedanje da utegne trajati le še malo časa in morda že prve dni decembra bo isto odloženo.

Drobne politične vesti.

Španska in Vatikan. Španski senat je s 94 proti 51 glasovom vsprel novi dogovor Španske z Vatikanom.

Hrvati in Srbi. V Kotoru se bodo vršile kmalu občinske volitve. Hrvati in Srbi se že dogovarjajo, da na volitvah bratsko in složno postopajo.

Domače vesti.

Hohenlohe na Dunaju. Naš tržaški namestnik se mudi na Dunaju. Včerajšnji »Piccolo« je dobil vest od tam, da je imel prin Hohenlohe jako dolg razgovor z ministrom za nauk baronom Hartelom. To dejstvo da se na Dunaju mnogo komentira.

Smrtna kosa. V nedeljo je umrl v Šturišah pri Ajdovščini tamošnji posestnik in podžupan Edvard Cigoj v 37. letu svoje dobe.

Naša rodoljuba Frana in Josipa Kocjančiča je zdeli britka izguba, umrl jima je včeraj oče, Mihel Kocjančič, posestnik v Velikih Loščah. Naše sožalje.

V Motniku na Kranjskem je pa umrl trgovec Gašper Križnik, marljiv nabiratelj narodnih pripovedk.

V Ljubljani je umrl posestnik in fijakar Ivan Turk v starosti 70 let. Turk je imel razvito kupčijo s konji. On je bil prvi, ki je pred 40 leti uvel fijakerijo v Ljubljani, Celovcu in Mariboru.

Dopolnilna državnozborska volitev. Vsled smrti g. Aquarolija, ki je zistopal v državnem zboru I. razred mesta tržaškega, se ima izvršiti dopolnilna volitev. V ta namen bodo v predložani mestnega sveta (v drugem nadstropju) izložene respektivne volilne liste od 28. novembra pa do 5. decembra, vsaki dan od 9. ure predpoludne do 2. po poludne. V tej dobi je uložiti eventuelne reklamacije proti vpisanim, oz. romu radi izpuščenih volilev. O reklamacijah bo odločalo namestništvo. Na reklamacije došle po 2. uri po poludne dne 5. decembra se ne bo jemalo ozira.

Iz politične službe. Dosedanje voditelj okrajnega glavarstva v Poreču namestnik tajnik Friderik Renner je stopil v stalni pokoj. Njegovim naslednikom je imenovan Filip baron Reineck pl. Mařienburg.

Körberjeva vlada zopet Nemcem na uslugo. Povodom zadnjih volitev v okrajnem zastop celjski so Nemci in nemškutarji napeli vse sile, da bi zdomobili večino, oziroma, da zadobjijo ta važni zastop v svoje roke. Toda izpodletelo jim je včas vsemu nasilju in vsem nekorektnim in nečeščnim sredstvom volilne liste od 28. novembra pa do 5. decembra, vsaki dan od 9. ure predpoludne do 2. po poludne. V tej dobi je uložiti eventuelne reklamacije proti vpisanim, oz. romu radi izpuščenih volilev. O reklamacijah bo odločalo namestništvo. Na reklamacije došle po 2. uri po poludne dne 5. decembra se ne bo jemalo ozira.

Tam, kjer naše podružnice spijo in niti svojih odborov večinoma ne naznajajo v Ljubljano, tam se žrtvuj posamična rodoljubkinja, posamičen rodoljub ter naberiko svoto kakor prispevki za našo družbo ter jo upošljiti naravnost naslovom: »Vodstvo družbe sv. Cirila in Metodija v Ljubljani«. Ako dobimo take zaseke — s pripomino, da se upošljijo kakor prispevki za ali ona podružnice — vsaj do konca leta, izkazemo jih kakor prispevke dotičnih podružnic v prihodnjem koledarju za leto 1903. Tem načinom oživi ob enem dotična podružnica.

C dosežemo na ta način, da se zmanjša število spečih podružnic, čeprav bo to ne le za našo družbo sploh, ampak tudi za dotično podružnico; posebej pa še za te tako delujejo rodoljubkinje in rodoljub.

Delavnostjo in neumornim trudom, če-

domoredki in domorodci, naprej ter naprej — in družbi se bo s časoma godilo tako dobro, kater je to želite vi in mi.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metodija v Ljubljani.

Akad. teh. dražstvo »Tabor« v Graden priredi v soboto dne 3. grudna svoj II. redni občeni zbor v društvenih prostorih s sledenim vsporedom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zборa. 2. Poročilo odborovo. 3. Razdelitev društvenih trškov. 4. Slučajnosti.

C. kr. poštni urad v ulici Foscero. Dne 17. t. m. sem podpisani šel v imenovan urad in oddal pismo, da se je priporoči. Uradaik mi je izdal potrdilo na nemško-laski tiskovini. Rekel sem mu: »Prosim, seši ne izdajajo slovenska potrdila na slovensko napisljena pisma?« Odgovor je bil: »Slovensko potrdilo dobite, toda morate počakati četr ure, ker nimam pripravljenih.« Isti uradnik je še dodal (vse v laškem jeziku): »Nisem vedel, da je stvar tako — mi ne gojimo tu politike!«

Med tem je neka gospica uradnica priresla nemško-slovensko tiskovino in uradnik je napravil svojo dolžnost. Jaz pa sem rekel uradniku: »Dajte mi eno poštno nakaznico.« Uradnik me je pogledal in rekel: »Dajte, dajte! Reče se: Prosim, dajte!« Podpisani sem gosp. uradniku povedal, da, kadar se kupuje za gotov denar, da ni treba nikdar prositi, a osobito ni treba prositi c. kr. uradnikov, kateri nam predbacujajo politiko, ako vprašamo po svojih pravilih.

Vekoslav Kodrič posestnik.

Trtna uš v občini Roč. C. kr. okrajno glavarstvo v Kopru razglasa: Ker se je v krajni občini Roč pojavila trtna uš (filoxera), prepovedujem na podlagi § 1. zakona od dne 3. aprila 1875. drž. zakonik št. 61. izvajanje trt, rastlin, rastlinskih delov in drugih predmetov, o katerih je znano, da se po njih more razširiti trtna uš tudi v druge vinograde, iz vse krajne občine Roč. Prestopki te prepovedi se bodo kaznovali z globo do 600 K.

Možka podružnica družbe sv. Cirila in Metoda Greta-Rojan priredi v ponedeljek dne 5. decembra t. l. Miklavž v včerav »Konsumnem društvu« v Rojanu. Začetek točno ob 6. uri zvečer. Na oblico udeležbo uljudno vabi.

Odbor.

Družba sv. Cirila in Metodija v Ljubljani vsem svojim podružnicam. V koledarju za leto 1903., ki ga je izdal vodstvo družbe sv. Cirila in Metodija, nabaja se tudi »Vestnik« družbe za leto 1903. Ako preglejemo ta vestnik nekajliko natancenje, prepričamo se lahko, da nam je neprjetno ogledalo onih podružnic, ki so spale tudi v letu 1903.

A nekaj teh se je začelo zadnji čas že gibati in oživljati. Smelo trdim, da bi se lahko oživele vse naše podružnice, da bi lahko vse procvitale in se konec leta ponovale z dostojnimi doneski.

Častiti domoljubi! Glavna opora naši družbi so vselej bile in morajo tudi v naprej ostati naše podružnice. To nam bo načelo našega nadaljnega postopanja. Z vsemi močmi bomo odslej delovali na to, da se vzdramajo vse in da ne zaspri niti jedna — vaj po naši krividi ne sme zsspati.

Ker se leta 1904. približuje svojemu koncu, in ker bi se radi ponašali, ko izdamo v prihodnjem letu koledar za 1906.,

Novo razprodajo našega lista je prevzel z današnjim daem g. Mihajlo Turković, seboj skoraj v vsem svojem kolobaru. Ko je dečko padel izmej kolesa in jermena, so ga hiro drugi delaveci pobrali ter ga prenesli na umestnejši prostor. Za tem so pozvali zdravja je prvi sokolski večer tako krasno vapel, nika se zdravniške postaje, ki je, prišedši k najtopleje zahvali v nadaji, da ostanejo tudi v njemu, konstatoval, da ima dečko močno pretnjene prsi in rebra ter ni izključil, da je mogoče dobiti tudi notranjih poškodb. Podelil mu je najnujnejšo pomoč ter ga potem dal od-gospoj Margreiter, gospici Milki Mankočavi, vrlim hčerkam bratov Širka, Josipini in Tončki, in gospici Odinal Tončki. Hvala tudi junaku Dijoniziju Leoteri, ki imata vsak eno barako Tomaševiću za podarjenih 190 razglednic, ki so bile vse na listu mesta razprodane. Nadalje darovali so bratje: Dolničar 2 K. Pavlović, dr. Slavik, Kundić, Krže M. in Štular po 1 krono in N. N. 50 stot. S prirčnim »hvala!« in bratskim Na zdar!

**ODBOR
Tržaškega Sokola.**

Vinski semenj v Vipavi. Iz Vipave nam pišejo dne 28 nov. 1904:

Včerajšnjega vinskega semensa udeležilo se je nad 700 vinskih prodecentov iz vse vipsavske doline.

Mnogo vinogradnikov je prišlo tudi z Gorjaka, tako iz Rhenberga, Šmarj, Brji i dr. Pred otvorišnijo semensa je predaval g. potovalni učitelj Gombac iz Ljubljane, v čitalniški dvorani, o umnem kletarstvu in kupljeni z vinom, pojasnil pomen takih semenj pripričal dalje Vipavcem, naj opusijo večaevno kipenje mošta na tropinah, ako hočejo, da se bo njihov pridelek izvršil tudi v tujino. —

Po predavanju se je pričelo s pokušajo na semeni prinešenih vin. — Navlašč v to kazał topomer v Berni 7, v Chaux de fonds 11 in Davosu 15 stopinj pod ničlo.

Grofi, pometači ulic. Med dunajskimi občinskim delavci sta tudi dva, oče in sin, potomeci stare italijanske grofjeve obitelji, iz Lombardije. Sin pripoveduje, da je njegov ded služil v avstrijski vojski ter dosegel raznih čast in odlikovanj. Ko je bil umirovljen, se je nastanil v Hernalsu pri Dunaju, kjer je njegov sin Fran vstopil v službo na železnici. Pozneje je tudi službo zapustil in postal sodni uradnik, a pedel je še niž in niža, dokler je postal občinski delavec. Tudi sin je po raznih dogodljih v zadnjih časih priseljil v občinsko službo kakor delavec.

Predstava Kautskega. Kako smo že včeraj objavili, priredi danes zvezer naš umetnik g. Kautsky veliko sijajno električno čarobno in varietno predstavo. Moderna magija, ki jo bo izvajal, sloni na čistem mehanizmu in magnetizmu. G. Kautsky hoče danes več takih zanimivih eksperimentov razstavljanosti. Mala Štefanija bo predstavljala prvič jugoslovanski narodni ples. Gospa Vjekoslava Kutsky bo predstavljala električno gostilničarko. Nadalje so v vsporedu mehkih igre z živimi golobi. Razun tega bo g. Kautsky pokazal s svojim obrovskim kosmografom 100 krajnih slik. Početek predstave bo ob 8. in pol uri zvečer. Vstopnina za odrasle 60 stotink, za otroke v spremstvu roditeljev polovica.

Predstava se bo višla v »Narodnem domu« v Sokolski dvorani spremenjeni v restavracijo.

Porotno sodišče. Včeraj se je imela vršiti razprava radi zločina umora proti Antonu Freno. Freno je, kakor se čitatelji gotovo še spominjajo, dne 24. septembra t. l. umoril redarja Negodi. Ta razprava je pa bila odgovnjena do sobote dne 3. decembra.

Nezgode na delu. 40 letni Anton Marchio, stanovanji v ulici Nuova št. 9, in 53 letni Anton Čergolj, stanovanji v Ročolu št. 610, oba uslužbenca mestne plinarne, sta imela včeraj predpoludne opraviti s čiščenjem ene glavnih plinovodnih cevi v ulici sv. Jakoba. Hkrati so ju pa videli ljudje, ki so šli slučajno mimo, pasti brezvrestna na tla. Priskočili so k njima in tikoj razmeli, kaj jim je bilo: Iz odpitih cevi se je močno razlival plin ter je delavač takso omamil, da sta izgubila zavest. Prenešli so ju v neki bližnji lokal ter potem telefoničnim potom pozvali zdravnika za zdravniške posjetne. Ta jima je najprej podelil najnajnejo pomč, a potem ju je dal odvesti v bolnišnico.

16-letni kotarski vajec Ronan Lenzi, stanovanji v ulici Vespucci št. 1, se je učil kotarske obute v tovarni Holt v ulici Ferriera. Včeraj popoldne ob 2. uri in pol je pa imel nesrečni dečko nekaj opraviti pri nekem stroju. Tu se je pa preveč približal usojatumu jermenu, ki teče po velikem goniščnem kolesu. Ta jermenska ga je prijet čez slabo.

je seveda teklo dalje in je revnega dečka neslo seboj skoraj v vsem svojem kolobaru. Ko je dečko padel izmej kolesa in jermena, so ga hiro drugi delaveci pobrali ter ga prenesli na umestnejši prostor. Za tem so pozvali zdravja je prvi sokolski večer tako krasno vapel, nika se zdravniške postaje, ki je, prišedši k najtopleje zahvali v nadaji, da ostanejo tudi v njemu, konstatoval, da ima dečko močno pretnjene prsi in rebra ter ni izključil, da je mogoče dobiti tudi notranjih poškodb. Podelil mu je najnajnejšo pomoč ter ga potem dal od-

gospej Margreiter, gospici Milki Mankočavi, vrlim hčerkam bratov Širka, Josipini in Tončki, in gospici Odinal Tončki. Hvala tudi junaku Dijoniziju Leoteri, ki imata vsak eno barako Tomaševiću za podarjenih 190 razglednic, ki so bile vse na listu mesta razprodane. Nadalje darovali so bratje: Dolničar 2 K. Pavlović, dr. Slavik, Kundić, Krže M. in Štular po 1 krono in N. N. 50 stot. S prirčnim »hvala!« in bratskim Na zdar!

**ODBOR
Tržaškega Sokola.**

Vinski semenj v Vipavi. Iz Vipave nam pišejo dne 28 nov. 1904:

Včerajšnjega vinskega semensa udeležilo se je nad 700 vinskih prodecentov iz vse vipsavske doline.

Mnogo vinogradnikov je prišlo tudi z Gorjaka, tako iz Rhenberga, Šmarj, Brji i dr. Pred otvorišnijo semensa je predaval g. potovalni učitelj Gombac iz Ljubljane, v čitalniški dvorani, o umnem kletarstvu in kupljeni z vinom, pojasnil pomen takih semenj pripričal dalje Vipavcem, naj opusijo večaevno kipenje mošta na tropinah, ako hočejo, da se bo njihov pridelek izvršil tudi v tujino. —

Po predavanju se je pričelo s pokušajo na semeni prinešenih vin. — Navlašč v to kazał topomer v Berni 7, v Chaux de fonds 11 in Davosu 15 stopinj pod ničlo.

Grofi, pometači ulic. Med dunajskimi občinskim delavci sta tudi dva, oče in sin, potomeci stare italijanske grofjeve obitelji, iz Lombardije. Sin pripoveduje, da je njegov ded služil v avstrijski vojski ter dosegel raznih čast in odlikovanj. Ko je bil umirovljen, se je nastanil v Hernalsu pri Dunaju, kjer je njegov sin Fran vstopil v službo na železnici. Pozneje je tudi službo zapustil in postal sodni uradnik, a pedel je še niž in niža, dokler je postal občinski delavec. Tudi sin je po raznih dogodljih v zadnjih časih priseljil v občinsko službo kakor delavec.

Nova vrsta kave pride na prodaj. To vrsto kave je iznasel neki De Oliviera, ki je bil profesor na politehnični šoli v Rio de Janeiro. Ta kava je že gotova v obliki prahu ali tablice, kakor kdo hoče, z mlekom ali sladkorjem. Ta preparat se devlje v skledico vroče vode, kjer se raztoplja in nastaja debla kava. Oliviera hoče odpreti v Londonu trgovino s to kavo.

Obsojen erar. Ladija »Radu Nechzni«, lastnina romunskega erara, je potopila na Donavi ladijo nekega madjarskega parobrodne društve. Pričela se je pravda in apelno sodišče v Galisu je obsojilo romunski erar, da plača 419.000 frankov odškodnine in 3000 frankov sodniških stroškov.

Zivali, ki nikdar ne spavajo. Nekatere rabe in žuželke ne spijo nikdar v življenju. Med ribami, ki imajo to posebnost, je najbolj zaan losos toda nahajajo se tudi druge rabe ki spijo na mesec le nekoliko trenotkov. Neke muhe in kači tudi nikdar ne spijo.

Proračun za vojno brodovje velesil. Francoski list »Chambers Journ le« je prinesel v svoji št. za november zanimivih podatkov o izdankih, ki so jih izdale velesile za svoja brodovje. Anglija, Francija, Rusija, Nemčija, Italija, Avstro Ogrska in Ameriške zvezne države so potrosile skupno 29 milijonov fantov šterlingov (= 696 milijonov krov) več, oziroma so pomnožile svoj proračun za vojno mornarico za 464 odstotkov. Polni proračun teh držav za floto je rabljal za leto 1903–94 dvaindevetdeset milijonov in sicer je potrosila Anglija 34.757.000, Francija 12.538.000, Rusija 12.349.000, Nemčija 10.252.000, Italija 4.710.000, Avstro-Ogrska 2.030.000. Zvezne države 16.200.000 unitov šterlingov.

Zadnje brzojavne vesti. Rusko-japonska vojna.

Poročilo generala Kuropatkina. PETROGRAD 30. (Uradno) General Kuropatkina je včeraj brzojavil: Japonski oddelek, ki se je po bojih pri Činkočenu umaknil na svojo pozicijo, se je ustavil pri vasi Siudan ob cesti, ki vodi v Tsiačan in v neki soteski, ki leži 12 kilometrov južno-vzhodno od Činkočena. Prebivalci pripovedajo, da je razpoloženje Japoncev zelo slab.

Sedej odvražajo ranjence. Danes so naše čete 10 kilometrov od naše pozicije pričele zopet ofenzivo. Opoldne je naše topništvo pričelo streljati, dočim je pehota prodira proti japonskim pozicijam. Nadaljnega poročila o dogodkih ni. Na vseh drugih frontah je bil ves dan mir.

Nagrada italijanskim pomorščakom.

RIM 30. Cesar Nikolaj je ukazal rusku poslaniku, knezu Urusovu, naj izroči ministru mornarice 38 zlatih in srebrnih kolajn, da jih razdeli med pomorščake italijanske križarke »Elba«, ki so ruskim pomorščakom v Čemulpu prihiteli na pomoč.

Otvorenje japonskega parlamenta.

TOKIO 30. Cesar je danes otvoril parlament na svesen način s prestolnim govorom, v katerem je izjavil, da so odnosaji do nevtralnih vlad prijateljski. Prestolni govor napoveduje predlog glede pokritja izrednih vojnih stroškov.

Prestolni govor.

TOKIO 30. V danes prečitanem prestolnem govoru se glasi glede vojne: Mi javljamo, da so naša ekspedicijske čete v vsaki bitki zmagale in da so ponovno dale dokaz svoje zvestobe in hrabrosti, tako da se je razvoj vojne čim dalje bolj obračal v naš prid ter da pričakujemo, da bodoemo po lojalnem žrtvovanju naših podanikov dosegli svoj konečni vesel.

Prestolni govor pozivlja konečno člene občin zbornic, naj složno delijo, da tako povprašujejo želje in namene cesarjeve.

K otvoritvi parlamenta se je cesar podelil v gala kočiji spremjan od vojakov, sledili so tudi v gala kočijah prestolonaslednik in drugi členi cesarske obitelji. Na ulicah se je zbrala ogromna množica ljudstva.

Otvorenje italijanskega parlamenta.

RIM 30. Kralj je danes na slovensen način s prestolnim govorom otvoril parlament.

Odlikovanje.

BELIGRAD 30. Oficijelno se potrjuje vest, da je kralj Viktor Emanuel podelil kralju Petru red »Annunziate«; kralj Peter pa italijanskemu red zvezde Karagjorga.

Mednarodni Marijanski kongres.

RIM 30. V navzočnosti 11 kardinalov, diplomatičnega zbora, mnogoštevilnih škofov, prestov in katoliških odličnikov je bil danes predpoludo v cerkvi sv. Apostolov otvoren mednarodni Marijanski kongres. Kardinal Vincenzo Vannutelli je imel pozdravni govor. Papež je poslal zborovalcem svoj blagoslov.

Trgovina.

Borzna poročila dne 30. novembra.

Tržaška borza.

Napoleoni K 19.06–19.08 – angleške lire K — do —, London kratki termin K 239.40–239.80 Francija K 95.15–95.35 Italija K 95.15–95.35 italijanski bankovi K — do — Nemčija K 117.50–117.70 nemški bankovi K — do — austrijska edinstvena renta K 99.90–100.15 ogrska renta K 98.—8.30, italijanska renta 102.8%–103.1% kreditne skeje K 375.—677. državne železnice K 651.—53—53 Lombardia 57.—89.— Lloydove skeje 715.—720.— Švedske: Tisa K 324.—325.—redit K 479.— do 489.— Bodenkredit 1880 K 306.—316.— Bodenkredit 1889 K 298.—308.— Turke K 133.— do 135.— Srbske — do —

Dunajska borza ob 2. uri pop.

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	100.25	100.25
" " srebru	110.25	100.30
Avtirska renta v zlatu	119.85	119.85
" " kronah 4%	100.20	100.20
Avst. investicijska renta 3 1/2%	91.35	91.35
Ogrska renta v zlatu 4%	118.85	118.85
" " 3/4% kronah 4%	98.10	98.10
" " 3/4% 3/4%	88.80	88.90
Akcije nacionalne banke	1634.—	1634.—
Kreditne akcije	678.—	675.50
London, 10 Lstr.	2.942	3.39.50
100 državnih mark	117.42%	117.42%
20 mark	23.49	23.49
20 frankov	19.06	19.06
10 ital. lir	95.20	95.25
Cesarški cekini	11.32	11.32

Dunajska borza ob 2. uri pop.

Državni dolg v papirju

" " srebru

Avtirska renta v zlatu

" " kronah 4%

Avst. investicijska renta 3 1/2%

Ogrska renta v zlatu 4%

" " 3/4% kronah 4%

" " 3/4% 3/4%

Akcije nacionalne banke

Kreditne akcije

London, 10 Lstr.

100 državnih mark

20 mark

20 frankov

10 ital. lir

Cesarški cekini

včeraj

danes

Parizka in londonska borza.

Pariz. (Slep.) francoska renta 98.67% Italijanska renta 104.95 Španška exterzat

